

การศึกษาเปรียบเทียบภาพลักษณ์สตรีในวรรณกรรมเรื่อง

"ตระกุกใหญ่ในม่านเมฆ" และ "สี่แผ่นดิน"

A COMPARATIVE STUDY OF FEMALE IMAGES IN

“MOMENT IN PEKING” AND “FOUR REIGNS”

《京华烟云》与《四朝代》 女性形象比较研究

โดย Li XiaoXiao

หลี่ เซียวเซียว

(李霄霄)

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาวรรณคดีจีนสมัยใหม่และร่วมสมัย บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ

พ.ศ. 2554

วิทยานิพนธ์

การศึกษาเปรียบเทียบภาพลักษณ์สตรีในวรรณกรรมเรื่อง

"ตระกูลใหญ่ในม่านเมฆ" และ "สี่แผ่นดิน"

A Comparative Study of Female Images in

“Moment in Peking” and “Four Reigns”

《京华烟云》与《四朝代》

女性形象比较研究

ชื่อนักศึกษา

หลี่ เซียวเซียว (李霄霄)

รหัสประจำตัว

524035

อาจารย์ที่ปรึกษา

ศาสตราจารย์ Fan Jun

สาขาวิชา

วรรณคดีจีนสมัยใหม่และร่วมสมัย

ปีการศึกษา

2553

บทคัดย่อ

นวนิยายเรื่อง "ตระกูลใหญ่ในม่านเมฆ" ประพันธ์โดยหลินอวี้ถิง และ "สี่แผ่นดิน" ประพันธ์โดยหม่อมราชวงศ์คึกฤทธิ์ ปราโมชนั้น ถือเป็นวรรณกรรมร่วมสมัยของทั้งประเทศไทย และประเทศจีน ซึ่งมีความสำคัญไม่น้อย โดยนวนิยายทั้งสองเรื่องนี้เขียนขึ้นโดยบุรุษเพศ แต่กลับ มีการสร้างตัวละครที่เป็นสตรีเพศขึ้นมาอย่างหลากหลายในเนื้อเรื่อง ถือเป็นนวนิยายที่สะท้อน ภาพชีวิตความเป็นอยู่ ตลอดจนการเปลี่ยนแปลงของสังคมได้อย่างดีเยี่ยม การเปรียบเทียบ วิเคราะห์นวนิยายทั้งสองเรื่องนี้ สามารถทำให้เราเข้าใจถึงความคล้ายคลึงและความแตกต่างของ ลักษณะสังคม วัฒนธรรม และค่านิยมของทั้งสองประเทศได้เป็นอย่างดี ซึ่งจะก่อให้เกิดประโยชน์ ต่อการแสวงหาสุนทรียศาสตร์ร่วมของวรรณกรรมแห่งโลกตะวันออกต่อไป

บุคลิกลักษณะของตัวละครที่ผู้ประพันธ์ทั้งสองกำหนดไว้นั้น ภาพลักษณ์ของตัวละครสตรี มีความสมบูรณ์แบบ และมีความละเอียดอ่อนลึกซึ้งทุกอากัปกริยา ตัวละครบางตัวคือสตรีในอุดมคติของผู้ประพันธ์เอง แต่บางตัวก็มีลักษณะต่อต้านและตื่นตัว อีกทั้งยังมีตัวละครที่เป็นกุลสตรีแบบ

ตั้งคมศักคินาโดยแท้ ตัวละครบางตัวมีเอกลักษณ์พิเศษตามสภาพครอบครัวทางประเทศแถบ
ตะวันออก นั่นคือการเป็นอนุภรรยา ซึ่งไม่ว่าจะเป็นปริญญานิพนธ์ทั้งในประเทศจีนและ
ต่างประเทศ ตัวผู้เขียนเองยังไม่พบว่าเคยมีผู้ใดวิจัยวรรณกรรมสองเรื่องนี้มาก่อน และที่ขาดคือ การ
วิจัยภาพลักษณ์ของสตรีที่สวมบทบาทของอนุภรรยา ในครอบครัวของทั้งสองวัฒนธรรม ผู้เขียน
เห็นว่าสองข้อนี้ถือเป็นความแปลกใหม่สำหรับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ โดยเนื้อหาของวิทยานิพนธ์ฉบับ
นี้ได้แบ่งออกเป็น ๔ บทด้วยกัน ประกอบด้วย ๓ บทแรก ได้แก่ ภูมิหลังของการเขียน ภาพลักษณ์
ของอิสตรีในบทบาทของภรรยาหลวง และภาพลักษณ์ของอิสตรีในบทบาทของอนุภรรยา โดย
วิเคราะห์เปรียบเทียบความเหมือนและความแตกต่างของตัวละครสตรี ที่ปรากฏอยู่ในวรรณกรรม
ทั้งสองเรื่อง บทสุดท้ายจะสรุปถึงที่มาที่ไปของความเหมือนและความแตกต่างของตัวละครดังกล่าว
ข้างต้น

คำสำคัญ: ตระกูลใหญ่ในม่านเมฆ สี่แผ่นดิน ภาพลักษณ์ของสตรี ภาพลักษณ์ของอนุภรรยา

การศึกษาเปรียบเทียบ

Thesis Title A Comparative Study of Female Images in
“Moment in Peking” and “Four Reigns”

By Mr.Li Xiaoxiao

Identification 524035

Advisor Professor Fan Jun

Degree Master Degree of Arts

Major Modern and Contemporary Chinese Literature

Academic Year 2010

ABSTRACT

“Moment in Peking” written by a Chinese writer called Lin Yutang and “Four Reigns” written by a Thai writer named Kukrit Pramoj are very important novels in terms of contemporary literature for both China and Thailand. They were written by male writers, but had created a large number of female images in the novels, reflecting ways of lives and constant changes of the respective societies. By comparing and analyzing the female images between the two novels, it would give us a better understanding of similarities and differences of societies, cultures and social values of the two nations. This would be beneficial to further attempts in search of common aesthetic value of oriental literature in the future.

Among the personality of characteristics in the novels portrayed by the two writers, female images have been vivid in every manner and almost in perfect form. Some female images are ideal characters in the minds of the writers, some are aggressive and fully aware of themselves, yet there are some born with female characters in the feudal society. Lastly, there are some with unique images which only exist in oriental societies that is to become minor wives. As far as I know, there has never been a thesis studying about the comparison of these two novels before,

especially on the point of comparing and analyzing the minor wife images in China and Thailand; therefore, the writer of this thesis believes it should have innovative views in this thesis. This thesis comprises four chapters. The first three chapters describe the background of the writers, female images and minor wife images, and the fourth chapter gives a summary of the reasons which result in differences of these females.

Keywords: Moment in Peking, Four Reigns, Female images, Minor wife images,

Comparative Study

中文题目 《京华烟云》与《四朝代》女性形象比较研究
研究生姓名 李霄霄
学号 524035
指导老师 范军 副教授
学位级别 硕士学位
学科、专业 中国现当代文学
届别、年度 2010

摘要

林语堂的《京华烟云》和克立·巴莫的《四朝代》分别是中泰两国现代文学中十分重要的两部长篇小说作品，他们都由男性作家所著，却在小说中塑造了大量的女性形象，是两部了解中泰现代社会生活与变革的优秀文学作品。通过对两部作品女性形象的比较研究，可以让我们更好的了解中泰两国的社会、文化、价值观的异同，对探寻东方文学的共同美学本质也具有重要的价值。

在两位作者笔下的人物形象中，女性形象丰富多彩、生动细腻，有的是作者心目中的理想女性，有的是具有反叛意识的觉醒女性，也有的是封建保守的旧式妇女，更有极具东方婚俗特色的妾形象。而在国内外的论文著作中，笔者还没有发现有学者对这两部作品进行比较研究，更缺乏对两国妾形象的比较研究，笔者认为在这两点上，本文具有相当的创新性。本文将分为四个章节，前三章分别从创作背景、小姐形象、妾形象入手来比较两部作品中女性形象的异同，然后通过最后一章的总结，来得出造成这些异同点的原因有哪些。

关键词：《京华烟云》；《四朝代》；女性形象；妾形象；比较研究

引言

一九三八年的春天，林语堂突然想起自己有一多年未了的夙愿，要把《红楼梦》翻译介绍给外国人，但后来终觉得《红楼梦》与“现代”中国距离太远，所以决定写一部小说，这样才有了今天的《京华烟云》。关于这部小说，林语堂在自序中写道，《京华烟云》既非对旧式生活进赞词，亦非为新式生活做辩解。只是叙述当代中国男女如何成长，如何过活，如何爱，如何恨，如何争吵，如何宽恕，如何受难，如何享乐，如何养成某些生活习惯，如何形成某些思维方式，尤其是，在此谋事在人、成事在天的尘世生活里，如何适应其生活环境而已。这句话从作者的角度为我们揭示了作品的主题，即描写现实，并不存心批判，叙述生活，而不去刻意评价，因此，《京华烟云》应是一部现实主义的文学创作。

值得说明的是，小说全文由林语堂先生在法国用英文写就，后郁达夫受林语堂之邀，翻译了部分章节在报刊连载，但因为私事缠身，一直未能全译，终因受日本宪兵陷害客死于苏门答腊，从而未能完成，1991年，其子郁飞完成了父亲的遗愿，翻译出了富有老北京口语特点的《瞬息京华》，但也许由于宣传不力和先入为主的观念，终究未被读者广为接受。而1961年由台湾大学教授张振玉翻译的《京华烟云》由于受到台湾1987版《京华烟云》电视剧的推动，以及译者巧妙的仿照《红楼梦》的形式，给小说每个章节都灌以对仗押韵的标题，加之翻译的文笔雅致古朴，同时也更符合各地读者的语言习惯，使得此版本成为市场的主流。本论文也同样选用了2008年陕西师范大学出版社出版的张振玉译本的《京华烟云》。

相比而言，作为中国近邻的泰国，虽然有着大量的华人移民，把中国的文学作品大量的带入了泰国，但泰国的优秀文学作品却鲜有传播到中国。作为泰国现代一部重量级的长篇小说《四朝代》直到20世纪的80年代才被翻译为中文出版发行。《四朝代》作为20世纪泰国文学的经典作品，由曾任泰国总理的克里·巴

莫亲王所著，书中描写了多个性格迥异，命运不同的女性形象，比如贯穿作品始终的帕罗伊，普遍被认为是作者也是当时泰国社会所推崇的理想女性，也有张扬个性，纯真直爽的曹伊，乖张跋扈的妩恩等等。克里·巴莫通过对宫中生活的回忆，借帕罗伊之人生历程，把一个十分真实的贵族生活展现给了我们。

在中国，共发行过两个版本的《四朝代》译本，第一个是由谦光翻译，山西人民出版社于1984年发行的版本，分为上下两册；另一个则是1985年由上海译文出版社发行，高树榕、房英翻译的版本，也分为上下两册。由于泰国文学在中国的研究水平不高，关注的人也较少，因此这两个版本发行的情况并不理想，通过笔者的阅读比较，认为1985年上海译文版的《四朝代》在人物名字，语言用词上都明显优于山西人民出版社的版本，达到了翻译作品“信”、“达”、“雅”的标准。因此，本论文选用了上海译文出版社发行的版本。

综上所述，《京华烟云》和《四朝代》这两部中泰现当代文学史上非常重要的两部作品，十分巧合的都为男性作家创作，却都以女性的视角来观察整个社会，且文中出现了大量相似的类型人物，她们基本代表了当时中泰两国社会中不同阶层，不同性格命运的女性。然而遗憾的是，由于泰国文学作品在国内的研究水平不是很高，也鲜有受到关注，针对这两部作品进行比较研究的论文著作还没有出现过，因此，笔者希望本文能起到抛砖引玉的作用，让更多的人了解研究泰国的文学作品，了解中泰两国的社会文化，进而促进中泰两国人民的互相理解和沟通，互相吸收彼此文化中优良的传统。在本文中，笔者将在第一章通过对林语堂和克里·巴莫两位作者的分析，来找出他们创作女性形象方面的特点，以及他们不同的人生经历和思想性格，所处的不同社会环境对创作方面的影响。本文第二章将就这些女性形象作为比较对象，比较中泰各类女性形象的异与同。值得一提的是，在第三章中，将通过两部作品中出现的妾形象的比较，来分析两个具有相同一夫多妻制的国家，其妾的性格，地位有哪些不同之处，并找出她们在女性觉醒过程中发挥的作用。最后，结合社会历史背景与宗教文化，来找出造成中泰女性形象这些异同点的原因何在。

结 语

小说的人物形象是客观与主观的统一。林语堂和克立·巴莫遵循现实主义的创作原则，真实描写封建制度下处在社会边缘的中泰两国女性相似的生存状态、心理状态及其命运，从而使《京华烟云》和《四朝代》的女性形象整体上有相似之处。小说中的人物形象又是作者的主观产物，由于作者受本民族文化的熏陶，受所处时代的限制与作者个人因素的影响，所以他们笔下的人物形象不可能是相同的，而集中体现作者审美理想的女性形象更是大不相同。两位作者站在了时代的制高点，俯瞰中泰两国社会的发展，把握时代的脉搏和动向，传承了民族文化的审美传统，因此他们笔下的众多女性形象是有血有肉的，是符合中泰两国当时的社会现实的。

两位作者通过小说反映出社会生活本质的发展规律，因而使《京华烟云》和《四朝代》成为经久不衰的艺术典型，给人以无穷的审美享受。“由于多元文化和跨文化传通手段的发展，比较文学将越来越趋向于一种多文化的总体研究：围绕一个问题或一种现象在多种文化体系进行相互比照和阐释”，“这种比照和对话的结果正是使各民族文学的特点更加得到彰显，各个不同文化体系的文化特色也将得到更深的发掘而更显出其真面目、真价值和真精神。”^[1]（P3）进行《京华烟云》和《四朝代》女性形象的比较，正是为了更好地认识《京华烟云》和《四朝代》的女性形象，更好地认识《京华烟云》和《四朝代》反映出来的中泰两国文化和作者所生活时代的面貌。《京华烟云》和《四朝代》中的女性们各自有着属于自己的命运，但无论如何，她们的生活经历，对我们今天依旧生活在男权社会中的女性，仍有启迪意义。她们性格中的美与缺憾，值得我们去分析和总结。更重要的是，通过对两部小说女性形象的比较，可以真实地呈现出两国各自社会的文化和价值取向，对两国人民的交流和相互了解都有积极地意义。

[1] 乐黛云.比较文学和比较文化十讲.[M].上海：复旦大学出版社，2004.